

1. Referentie

Referentie	Demeyer, B. (1999). 'Waarom heeft een appelboom appels?' Maatschappelijk achtergestelde jongens over de verdeling van arbeid en zorg. <i>Jaarboek 2000 seksualiteit relaties geboorteregeling</i> , 134-144.
Taal	Nederlands
ISSN	0775-1125
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Het onderzoek beschreven in dit artikel vormt een tweeluik met een eerder onderzoek waarin het perspectief van maatschappelijk achtergestelde meisjes in Vlaanderen rond gelijke kansen centraal stond. In deze complementaire, verkennende studie staat de vraag centraal welke perceptie maatschappelijk achtergestelde jongens hebben op 'gelijke kansen voor meisjes'. Hoe staan maatschappelijk achtergestelde jongens tegenover het 'dubbelperspectief' van meisjes en tegenover de gedeelde verantwoordelijkheid voor huishoudelijke taken en de opvoeding en zorg voor de kinderen?

Uit het meisjesonderzoek kwam naar voor dat maatschappelijk achtergestelde meisjes een aantal centrale ideeën uit het emancipatiediscours hebben overgenomen. Ze hebben een dubbelperspectief: ze oriënteren zich zowel op moederschap als op betaalde arbeid. Ze verwachten van hun partners dat ze een deel van de zorgtaken opnemen. Het onderzoek naar het perspectief van jongens wil een breder zicht geven op het ruimere toekomstbeeld en op de verwachtingen van maatschappelijk achtergestelde jongens o.a. betreffende financiën, opleiding, arbeid, kinderen en gezin, vrije tijd en maatschappelijke participatie, gezondheid en hulpverlening. Het inbrengen van dit 'jongensperspectief' is belangrijk omdat de meisjes bij de realisatie van hun wensen en verwachtingen mede afhankelijk zijn van hun sociale omgeving.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, welzijn, werk
Trefwoord(en)	Gender, gelijke kansen, huishoudelijke taken, huishouden, maatschappelijk achtergestelde jongeren, opvoeding, takenverdeling, verdeling arbeid, zorg

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Vlaams minister van Brusselse aangelegenheden en gelijkheidsbeleid, Brigitte Grouwels
Onderzoeker(s)	Demeyer Barbara HIVA Centrale Administratie Van Evenstraat 2A 3000 Leuven Tel: 016/ 32 33 70 Fax: 016/ 32 33 44 hiva@kuleuven.ac.be http://www.hiva.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welke perceptie hebben maatschappelijk achtergestelde jongens op 'gelijke kansen voor meisjes'? Hoe staan maatschappelijk achtergestelde jongens tegenover het 'dubbelperspectief' van meisjes en tegenover de gedeelde verantwoordelijkheid voor de huishoudelijke taken en
-----------------	---

	de opvoeding en zorg voor de kinderen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Een kwantitatief luik met mondelinge interviews, afgenomen door de jeugdwerkers en gebaseerd op gestructureerde vragenlijsten en een interpretatief luik met semi-gestructureerde diepte-interviews
Onderzochte groep	Voor het kwantitatieve luik werd van 78 respondenten een interview afgenomen. 14 van de 78 respondenten namen ook deel aan het diepte-interview. Het betreft maatschappelijk achtergestelde jongens van 16 of 17 jaar. De onderzoeksgroep bestaat voor ongeveer twee derde uit jongens met een allochtone culturele achtergrond, Marokkaans of Turks. De jongeren werden geselecteerd via 13 jeugdwelzijnsorganisaties verspreid over Vlaanderen.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Perceptie op gelijke kansen voor meisjes	De jongens zien voor zichzelf in de eerste plaats een rol als kostwinner. De voltijdse tewerkstelling zien zij op continue basis. Het is vooral dit kostwinnerschap dat inhoud en vorm geeft aan hun identiteit. Tegenover arbeidsparticipatie van vrouwen in het algemeen en van hun toekomstige partner in het bijzonder nemen de jongens een ambivalente houding aan. Enerzijds menen ze dat het loon van hun toekomstige vrouw belangrijk zal zijn, willen ze (materieel) vooruitkomen in het leven, maar anderzijds vinden ze betaald werk voor een man belangrijker dan voor een vrouw. Slechts de helft van de jongens vindt het belangrijk dat vrouwen ook buitenshuis kunnen werken. Op het vlak van arbeid zijn er een aantal contradicties op te merken. De onderzoeksgroep ziet geen problemen in de combinatie van arbeid en zorg. Mocht er al een probleem zijn, dan zien zij voor zichzelf geen aandeel in het oplossen van dit dilemma. De uitwegen die ze aanreiken zijn vaak partieel van aard. Zo hebben ze bijvoorbeeld enkel betrekking op de opvang van de kinderen en niet op het huishouden. Het uitbesteden van de zorg voor de kinderen aan anderen is voor de jongens geen probleem. Wel doen zij dit bij voorkeur aan directe familie. Vooral bij allochtone jongens is de weerstand tegen kinderopvang in de crèche groot. Arbeidsduurvermindering of rolomkering om in te staan voor de opvoeding van de kinderen en het huishouden, worden als weinig wenselijke alternatieven beschouwd. De jongens willen het liefst voltijds blijven werken, omdat ze ervoor gestudeerd hebben, omdat ze zich verantwoordelijk voelen voor het inkomen of omdat de rol van werkende echtgenoot en vader voor hen belangrijk is.
Perceptie op gedeelde verantwoordelijkheid voor opvoeding	Het verlangen om een aandeel in de zorg voor de kinderen op te nemen is sterk aanwezig. Het opbouwen van een affectieve band met het kind staat hierbij centraal. De ruime meerderheid gaat akkoord met de uitspraak dat de zorg voor de kinderen gelijk verdeeld moet worden tussen de moeder en de vader. De jongens zijn het er allen over eens dat een goede vader ook zijn verantwoordelijkheden dient op te nemen in de opvoeding van de kinderen en vaak tijd met hen dient door te brengen. Twee derde van de jongens gaat ermee akkoord dat de zorg voor de kinderen gelijk verdeeld moet worden tussen moeder en vader.
Perceptie op gedeelde verantwoordelijkheid voor huishoudelijke taken	Een element dat zo goed als volledig ontbreekt in het perspectief van deze jongens op hun toekomst, is hun aandeel in huishoudelijke taken. De resultaten geven aan dat, zowel in de huidige als in de latere gezinssituatie, jongens sterk geneigd zijn om hun aandeel in het huishoudelijke werk tot een minimum te beperken. De verantwoordelijkheid voor huishoudelijke taken ligt volgens hen in hoofdzaak bij de vrouwen en zij, als partner, zullen hieraan, onder de vorm van een helpende hand, een veeleer beperkte bijdrage leveren. Het is op dit punt dat er zich een kortsluiting voordoet met de verwachtingen van meisjes t.o.v. hun toekomstige partner. Zij verwachten hulp van de man in het huishouden en bij de verzorging van de kinderen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

In opdracht van de toenmalige Vlaamse minister van Brusselse aangelegenheden en gelijkekansenbeleid werd in 1998 door het hoger instituut voor de Arbeid een onderzoek uitgevoerd omtrent gelijke kansen voor meisjes.

Het onderzoek beschreven in dit artikel vormt een tweeluik met een eerder onderzoek waarin het perspectief van maatschappelijk achtergestelde meisjes in Vlaanderen rond gelijke kansen centraal stond. In deze complementaire, verkennende studie staat de vraag centraal welke perceptie maatschappelijk achtergestelde jongens hebben op 'gelijke kansen voor meisjes'. Hoe staan maatschappelijk achtergestelde jongens tegenover het 'dubbelperspectief' van meisjes en tegenover de gedeelde verantwoordelijkheid voor huishoudelijke taken en de opvoeding en zorg voor de kinderen?

Uit het meisjesonderzoek kwam naar voor dat maatschappelijk achtergestelde meisjes een aantal centrale ideeën uit het emancipatiediscours hebben overgenomen. Ze hebben een dubbelperspectief: ze oriënteren zich zowel op moederschap als op betaalde arbeid. Ze verwachten van hun partners dat ze een deel van de zorgtaken opnemen. Het onderzoek naar het perspectief van jongens wil een breder zicht geven op het ruimere toekomstbeeld en op de verwachtingen van maatschappelijk achtergestelde jongens o.a. betreffende financiën, opleiding, arbeid, kinderen en gezin, vrije tijd en maatschappelijke participatie, gezondheid en hulpverlening. Het inbrengen van dit 'jongensperspectief' is belangrijk omdat de meisjes bij de realisatie van hun wensen en verwachtingen mede afhankelijk zijn van hun sociale omgeving.

Dit onderzoek naar het perspectief van jongens levert een gedifferentieerd beeld op dat wordt gekenmerkt door een aantal contradicties en vanzelfsprekendheden. Het is opvallend dat deze jongens enerzijds een aantal vanzelfsprekendheden als vertrekpunt nemen voor de invulling van hun toekomst op vlak van arbeid en gezin. Zo zien zij zich allen in de rol van voornaamste kostwinner en is er bij deze jongens een sterke kinderwens aanwezig. Anderzijds nemen ze een houding aan die als ambivalent of contradictorisch kan omschreven worden. Zo vinden de meeste jongens dat het loon van hun toekomstige vrouw belangrijk zal zijn, willen ze (materieel) vooruitkomen in het leven, maar anderzijds vinden ze betaald werk voor een man belangrijker dan voor een vrouw. De jongens zien over het algemeen geen moeilijkheden op vlak van arbeid en zorg. Mochten er zich toch problemen voordoen dan zijn arbeidsduurvermindering voor zichzelf of rolomkering weinig wenselijk geachte alternatieven. Jongens zouden dit probleem oplossen door de zorg van de kinderen uit te besteden (liefst aan familie), of door hun partner een groter aandeel in zorg en opvoeding te laten opnemen. Een andere ambivalentie is te zien in de perceptie op hun rol als huisvader of huisman. Wat de zorg voor de kinderen betreft gaan de meeste jongens er van uit dat de taken gelijk moeten verdeeld zijn tussen moeder en vader. Hun aandeel in huishoudelijke taken ontbreekt bijna volledig in het toekomstperspectief van deze jongens.

Deze vanzelfsprekendheden en contradicties zijn niet zonder gevolgen voor de uitwerking van een gezamenlijke toekomst tussen jongens en meisjes. Zo doet er zich een belangrijke kortsluiting voor op vlak van de verwachting van meisjes t.o.v. gedeelde verantwoordelijkheid van huishoudelijke taken en de visie van jongens hierop.

Als beleidsaanbeveling wijst de auteur erop dat een stimulerend gelijkekansenbeleid er baat bij heeft om de focus niet enkel te richten op een beleid voor meisjes en vrouwen. Het is minstens even belangrijk om jongens en mannen als complementaire doelgroep aan te spreken. Concreet geven de resultaten aanleiding tot het ontwikkelen van een jongensbeleid naast een meisjesbeleid. De auteur geeft een aantal ideeën voor het jongensbeleid:

- Zo is de aanwezigheid van voorbeeldjongens in de omgeving belangrijk. Voorbeeldjongens geven hun leven op minder stereotiepe wijze vorm.
- Het onderwijs speelt een belangrijke rol in het jongensbeleid. Het is bijvoorbeeld belangrijk om de sterke opleidings- en beroepensegregatie te doorbreken. Zowel in het oriëntatie- als in het keuzeprocess van jongens moet hieraan aandacht besteedt worden. Het vak verzorging in te bouwen in het programma van het secundair onderwijs zou een invloed hebben op de waardering en op de praktijk van zorg.
- Jongens en meisjes hechten heel veel belang aan betaald werk. Ze hebben hieromtrent vaak hoge en minder realistische verwachtingen. Er moeten vanuit het overheidsbeleid bijzondere inspanningen blijvend worden geleverd om de toegang tot de arbeidsmarkt ook voor deze doelgroep te blijven mogelijk te houden.

- Het jeugdwelzijnswerk moet meer initiatieven ontwikkelen die thema's als gelijke kansen, leefwerelden en toekomstverwachtingen meer centraal stellen. Dit wordt best gedaan in een gemengde werking (jongens en meisjes samen). Er is verder meer uitwisseling nodig tussen het jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk.